

SPECIJALIZOVANE EDUKACIJE

Osnova IASC specijalizovanih edukacija jesu anti-stres holističke metode i uređaji za detekciju i uklanjanje psihosomatskih poremećaja prouzrokovanih stresom, fokusirani na akupunkturni sistem (elektrodermalna kompjuterizovana dijagnostika/AMSAT, mikrotalasna rezonantna terapija/MRT, magnetoterapija, savremena akupunkturologija i nove tehnologije, istočnjačka masaža, aerojonoterapija, ...), svest (autogeni trening, telesna psihoterapija, ...) i programirani aktivni odmor (kineziološka/sportska rekreacija, ...), sa akcentom na praktični rad značajan za anti-stres holističku dijagnostiku, profilaksu i terapiju, ali i uz neophodan prikaz najnovijih naučno/stručnih saznanja iz ovih oblasti u prezentaciji uglednih predavača, izloženih u dva IASC anti-stres holistička priručnika [1], namenjena prevashodno lekarima, a delimično i psiholozima, defektolozima, pedagogima i socijalnim radnicima, koje IASC edukuje za rad u zdravstvenim ustanovama.

Do sada je IASC tokom septembra 1999/januara 2000. godine organizovao jedan osnovni anti-stres holistički program edukacije u Kanjiži (sa elementima akupunktore, mikrotalasne rezonantne terapije, istočnjačke masaže, autogenog treninga, aerojonoterapije i programiranog aktivnog odmora), za lekare saradnike tamošnjeg IASC anti-stres centra. Osim toga, IASC je realizovao i više inovacija znanja za lekare iz osnova akupunkturologije, mikrotalasne rezonantne terapije i magnetoterapije, kao i AMSAT elektrodermalne kompjuterizovane dijagnostike, dok je postavljeno više programa inovacije znanja (savremena akupunkturologija i nove tehnologije, nove akupunkturne tehnologije u kozmetici, veterinarska akupunktura, autogeni trening, telesna psihoterapija, ...), koji čekaju na svoju praktičnu realizaciju.

Po položenom testu i praktičnom ispitu, kandidati dobijaju odgovarajuće IASC sertifikate. Ciklusi IASC specijalizovanih edukacija počinju dva puta godišnje u periodu mart/april i oktobar/novembar, i organizuju se vikendima:

- **IASC osnovni anti-stres holistički program** (program u prilogu; 100 časova u 4 vikenda; cena programa: 800 bodova, uz plaćanje u 4 nedeljne rate). Osnova ovog programa jesu holističke metode i uređaji za uklanjanje psihosomatskih poremećaja prouzrokovanih stresom [1,2], fokusirani na akupunkturni sistem (mikrotalasna rezonantna terapija/MRT, istočnjačka masaža, aerojonoterapija), svest (autogeni trening) i programirani aktivni odmor, sa akcentom na praktični rad značajan za anti-stres holističku profilaksu i terapiju, ali i uz neophodan prikaz najnovijih naučno/stručnih saznanja iz ovih oblasti. Program se preporučuje prevashodno lekarima orijentisanim prema tradicionalnoj medicini, a delimično i psiholozima, defektolozima, pedagogima i socijalnim radnicima zainteresovanim za autogeni trening.
- **IASC supervizijski holistički program elektrodermalne kompjuterizovane dijagnostike AMSAT** (program u prilogu; 30 supervizijskih časova u 2 vikenda; cena programa: 1.000 bodova, uz plaćanje u 2 nedeljne rate, plus mogućnost narudžbine unikalnog AMSAT aparata, uz plaćanje u 2 rate). Osnova ovog supervizijskog programa jeste ruska elektrodermalna kompjuterizovana dijagnostika/AMSAT [3-5], bazirana na merenju trenutnih reprezentativnih refleksogenih biološki aktivnih zona kože, kao i ugrađenom ekspertnom sistemu koji daje brzu informaciju o funkcionalnom stanju akupunkturno povezanih organa i organskih sistema, uz mogućnost otkrića njihovih poremećaja i do dve godine pre pojave simptoma bolesti, sa srednjom pouzdanošću od 80%. AMSAT dijagnostika u kombinaciji sa MRT terapijom predstavlja mini-polikliniku za 2000-4000 pacijenata godišnje, koju mogu opsluživati dvoje specijalizovanih lekara, što ih čini ekonomski neuporedivim ni sa čim poznatim u medicinskoj praksi. Program se preporučuje lekarima orijentisanim prema tradicionalnoj medicini.
- **IASC holistički program mikrotalasne rezonantne terapije (MRT) sa uvodom u savremenu akupunkturologiju** (program u prilogu; 90 časova u 4 vikenda; cena programa: 300 bodova (Uvod u savremenu akupunkturologiju, uz jednokratno plaćanje) i/ili 600 bodova (Mikrotalasna rezonantna terapija, uz plaćanje u 3 nedeljne rate), plus mogućnost narudžbine MRT aparata (optimalni MRT aparat, POROG-3, uz plaćanje u 2 rate). Osnova ovog

programa jesu metode i uređaji mikrotalasne rezonantne terapije/MRT [6-10], koja predstavlja sintezu tradicionalnih znanja kineske akupunktura i savremenih otkrića rusko/ukrajinske biofizike i mikrotalasnog bioinženjeringa, čime se postižu značajni klinički rezultati u prevenciji i terapiji stresa, kao i mnogih psihosomatskih oboljenja, sa srednjom efikasnošću od 82% kod hroničnih i do 100% kod akutnih. Program se preporučuje lekarima orijentisanim prema tradicionalnoj medicini i biofizičkim holističkim metodama terapije.

- **IASC holistički program magnetoterapije sa uvodom u savremenu akupunkturologiju** (program u prilogu; 90 časova u 4 vikenda; cena programa: 300 bodova (Uvod u savremenu akupunkturologiju, uz jednokratno plaćanje) i/ili 600 bodova (Magnetoterapija, uz plaćanje u 3 nedeljne rate). Cilj ovog programa jeste upoznavanje sa konstantnim i promenljivim magnetnim poljima, metodologijom njihove primene u medicini i stomatologiji, osnovama njihovog biološkog delovanja, kao i izborom indikacija, sa posebnim osvrtom na lokalnu primenu i primenu u vidu stimulacije akupunkturalnih tačaka u odabranim kliničkim sindromima [11-15]. Program se preporučuje lekarima orijentisanim prema tradicionalnoj medicini i biofizičkim holističkim metodama terapije.
- **IASC trostepeni program savremene akupunkturologije i novih tehnologija** (program u prilogu; 100 časova u 4 produžena vikenda; cena programa: 600 bodova (Osnovi savremene akupunkturologije, uz plaćanje u 2 nedeljne rate), plus 300 bodova (Kliničke indikacije i metode rada u akupunkturi, uz jednokratno plaćanje), plus 300 bodova (Mikrosistemi u akupunkturi i nove tehnologije, uz jednokratno plaćanje). Osnova ovog trostepenog programa jeste savremena akupunkturologija, kliničke indikacije i metode rada, kao i mikrosistemi u akupunkturi i nove tehnologije [16-20], sa teorijskim osnovama i praktičnim radom sa pacijentima, uz superviziju od strane edukatora. Program se preporučuje lekarima orijentisanim prema tradicionalnoj medicini i biofizičkim holističkim metodama terapije.
- **IASC holistički program medicinske kozmetologije i estetske akupunktura** (program u prilogu; 8 časova tokom jednodnevnog vikenda; cena programa: 150 bodova, uz jednokratno plaćanje). Cilj ovog programa jeste upoznavanje sa osnovama kozmetologije (posebno medicinske kozmetike i nege zdrave kože), celulitima, seborejom, problemom akne vulgaris i drugim indikacijama za koje se preporučuje estetska akupunktura [17,19]. Preporučuje se kozmetičarima orijentisanim prema holističkim metodama u kozmetici.
- **IASC trostepeni program iz veterinarske akupunktura** (program u prilogu; 100 časova u 4 produžena vikenda; cena programa: 600 bodova (Osnovi savremene akupunkturologije & Akupunktura pasa, mačaka i papagaja, uz plaćanje u 2 nedeljne rate), plus 300 bodova (Akupunktura goveda i konja, uz jednokratno plaćanje), plus 300 bodova (Akupunktura svinja, ovaca i koza, uz jednokratno plaćanje). Osnova ovog trostepenog programa jeste savremena akupunkturologija, kliničke indikacije i metode rada u veterini, kao i nove tehnologije [17,19,21], sa teorijskim osnovama i praktičnim radom sa životinjama, uz superviziju od strane edukatora. Program se preporučuje veterinarima kao bezmedikamentozna terapija pasa, mačaka, papagaja, goveda, konja, svinja, ovaca i koza.
- **IASC anti-stres trostepeni program autogenog treninga** (program u prilogu; 300 časova u 36 jednodnevnih vikenda; cena programa: 360 bodova (Osnovni anti-stres program autogenog treninga, uz plaćanje u 12 nedeljnih rata), plus 360 bodova (Viši anti-stres program autogenog treninga, uz plaćanje u 12 nedeljnih rata), plus 360 bodova (Supervizijski anti-stres program autogenog treninga, uz plaćanje u 12 nedeljnih rata). Pored autogenog treninga kao osnovne metode psiholoških anti-stres programa, polaznici se upoznaju i sa psihološkim debriefingom i nedirektivnim psihološkim savetovanjem, kao dopunskim metodama [22-31]. Program se preporučuje lekarima, psiholozima, defektolozima, pedagozima i socijalnim radnicima, orijentisanim prema psihoterapiji.
- **IASC program telesne psihoterapije** (program u prilogu; 200 časova u 10 vikenda, jedanput mesečno; cena programa: 1.000 bodova, uz plaćanje u 10 mesečnih rata). Ovo je rajnhijanski program psihosomatske integracije za profesiju psihoterapeut, sa teorijskim uvodom i pretežno iskustvenim akcentom [32-38]. Uspešno završeni program omogućava ulazak u

četvorogodišnji postdiplomski trening program koji vodi ka dobijanju Evropskog sertifikata za psihoterapiju. Program se preporučuje psiholozima, lekarima, defektolozima, pedagogima i socijalnim radnicima, orijentisanim prema povišenju mentalnog standarda ljudi.

Članovi IASC skupštine uživaju popust od 10% na specijalizovanim edukacijama, kao i na ostalim IASC uslugama.

POPULARNI I/ILI HUMANITARNI ANTI-STRES KURSEVI

Osnova IASC popularnih edukacija jesu anti-stres holističke metode za uklanjanje psihosomatskih poremećaja prouzrokovanih stresom, fokusirane na svest (autogeni trening, ...), akupunkturni sistem (akupresura, aerojonoterapija, ...) i programirani aktivni odmor (kineziološka/sportska rekreacija, ...).

Tokom ratnog i post-ratnog stanja u Jugoslaviji (1999/2000 godine), u cilju minimiziranja potencijalnih psihosomatskih posledica NATO agresije, IASC je sprovodio humanitarne edukacije na nekoliko organizacionih nivoa: IASC lekarska dežurstva za anti-stres holističke savete i medijska uputstva za anti-stres holističku samo-pomoć stanovništvu; jednokratni IASC kursevi za anti-stres holističku samo-pomoć, i višenedeljni IASC anti-stres kursevi autogenog treninga za stanovništvo i za dijabetičare.

Osim toga, IASC je realizovao nekoliko komercijalnih edukativnih kurseva za stanovništvo iz autogenog treninga i Bejtsovih vežbi za bolji vid, po veoma popularnoj ceni. Većina polaznika ovih kurseva postali su članovi IASC kluba, u okviru kojeg se jedanput mesečno održavaju stručno/popularna predavanja; članovi IASC kluba uživaju i popust od 10% na sve IASC usluge. Ciklusi IASC popularnih edukacija organizuju se svakog meseca, jednokratno, jedanput ili dvaput nedeljno, radnim danima u poslepodnevnim časovima:

- ***IASC kurs za anti-stres holističku samo-pomoć*** (program u prilogu; 2 časa, jednokratno; cena programa: humanitarno (oko 50 polaznika u grupi)). Osnova ovog programa jesu holistički saveti za samo-pomoć iz različitih domena (akupresura, aerojonoterapija, psihologija, rekreativni program) [1,2]. Preporučuje se i primena aerojonizatora Greencare, sa 8 relaksirajućih zvukova prirode, za stvaranje relaksirajuće jonske mikroklimе kod kuće i na poslu (cena: 70 bodova).
- ***IASC osnovni anti-stres kurs autogenog treninga za sve uzraste ili mlade od 30 godina*** (programi u prilogu; 14 časova, 7 puta mesečno; cena programa: humanitarno (oko 50 polaznika u grupi) ili 60 bodova (oko 10 polaznika u grupi, uz plaćanje u 2 mesečne rate)). Osnova ovog medicinski široko priznatog anti-stres programa [23] jeste autosugestivna tehnika relaksacije mišića i krvnih sudova, kontrole disanja, rada srca i koncentracije, u čijoj osnovi leži Šulcova ideja o ekvivalenciji mišićne i psihičke napetosti [22-24,39-41]. Autosugestivnim kratkim relaksirajućim porukama (geslima) umekšavaju se i nepoželjne nesvesne psihosomatske reakcije na svakodnevne stresogene situacije.
- ***IASC viši anti-stres kurs autogenog treninga*** (program u prilogu; 16 časova, 4 puta mesečno; cena programa: 60 bodova (oko 10 polaznika u grupi, uz plaćanje u 2 mesečne rate)). Ovaj anti-stres program baziran je na već postignutom iskustvu relaksacije, odnosno osnovnom kursu autogenog treninga. Vežbama vizualizacije (vođenih slika, predstavljanja) postiže se još dublji nivo relaksacije, što daje mogućnost i integracije ličnosti [22-31,39-41]. Autosugestivnim kratkim relaksirajućim porukama (geslima) dalje se umekšavaju nepoželjne nesvesne psihosomatske reakcije na svakodnevne stresogene situacije.
- ***IASC anti-stres kurs Bejtsovih vežbi: sopstvenom snagom do zdravog vida*** [program u prilogu; 24 časa, 6 puta mesečno; cena programa: 100 bodova (oko 10 polaznika u grupi, uz plaćanje u 2 mesečne rate)]. Ovaj anti-stres program baziran je na Bejtsovim vežbama relaksacije za opuštanje i odmor mišića oka i vizuelnog centra u mozgu, za pravilno gledanje i akomodaciju, uz dopunske relaksacione tehnike disanja, vizualizacije, masaže i akupresure očiju [42-46]. U eri visoke tehnologije, kada ljudi provode previše vremena zamorno gledajući u ekrane kompjutera i TV aparata, Bejtsove vežbe omogućavaju zdrave oči bez naočara.
- ***IASC osnovni anti-stres kurs tradicionalnih i savremenih aspekata masaže*** [program u prilogu; 32 časa, 4 vikenda mesečno; cena programa: 100 bodova (oko 10 polaznika u grupi, uz plaćanje u 2 mesečne rate)]. Ovaj anti-stres program baziran je na osnovnim teorijskim i

praktičnim znanjima o drevnim i savremenim tehnikama stimulacije kože i potkožnih tkiva, mišića, kostno-zglobnog sistema, i unutrašnjih organa. U kombinaciji sa aromaterapijom, koristi se u profilaktičke ili terapijske svrhe za mnoga psihosomatska i druga oboljenja [18,19,47,48]. Primenjujući naučene osnovne tehnike masaže možete pružiti sebi i vašim najbližim svakodnevnu anti-stres relaksaciju, prevenciju i dodatnu terapiju mnogih poremećaja i oboljenja.

- ***IASC viši anti-stres kurs tradicionalnih i savremenih aspekata masaže*** [program u prilogu; 36 časova, 5 vikenda mesečno; cena programa: 120 bodova (oko 10 polaznika u grupi, uz plaćanje u 2 mesečne rate)]. Ovaj anti-stres program baziran je na teorijskim i praktičnim specijalizovanim znanjima o drevnim i savremenim tehnikama stimulacije svih organa i sistema preko kože i ostalih tkiva, putem aktivacije neurohumoralnog, ali i akupunktornog sistema i projekcionih mikrosistema. Kombinovan sa aromaterapijom, primenjuje se u profilaktičke, terapijske, kozmetičke, sportsko-rekreacione i metafizičke svrhe [18,19,47,48]. Primenjujući naučene specijalizovane tehnike masaže možete obezbediti sebi i vašim najbližim svakodnevnu anti-stres profilaksu i psihofizičku relaksaciju, lepši izgled i bolju kondiciju, te dodatno terapijski kompleksno delovati na niz poremećaja i oboljenja razne etiopatogeneze.
- ***IASC specijalizovani anti-stres kurs tradicionalnih i savremenih aspekata Shiatsu masaže*** [program u prilogu; 40 časova, 5 vikenda mesečno; cena programa: 140 bodova (oko 10 polaznika u grupi, uz plaćanje u 2 mesečne rate)]. Ovaj anti-stres program baziran je na teorijskim i praktičnim specijalizovanim znanjima o drevnim i savremenim *Shiatsu* tehnikama stimulacije akupunktornog sistema i projekcionih mikrosistema, primenjivim u profilaktičke ili terapeutske svrhe za mnoštvo funkcionalnih, ali i organskih poremećaja i oboljenja, uključujući i one psihosomatskog porekla [18,19,47,48]. Primenom naučenih specijalizovanih tehnika *Shiatsu* masaže možete pružiti sebi i vašim najbližim svakodnevnu anti-stres profilaksu i potrebnu psihofizičku relaksaciju, obezbediti adekvatnu kompleksnu prevenciju i dodatnu terapiju mnoštva poremećaja i oboljenja.

LITERATURA

1. Grupa autora, *Anti-stres holistički priručnik: sa osnovama akupunkture, mikrotalasne rezonantne terapije, relaksacione masaže, aerojonoterapije, autogenog treninga i svesti* (IASC, Beograd, 1999); E.L.Macheret i A.O.Korkushko, *Anti-stres holistički priručnik: Suplement MRT anti-stres profilakse i terapije I* (IASC, Beograd, 1999).
2. M.Blagać, *Programirani aktivni odmor* (M.Blagać, Beograd, 1992); M.Blagać, *Teorija sportske rekreacije* (M.Blagać, Beograd, 1994).
3. Grupa autora, *Anti-stres holistički priručnik: sa osnovama akupunkture, mikrotalasne rezonantne terapije, relaksacione masaže, aerojonoterapije, autogenog treninga i svesti* (IASC, Beograd, 1999), Od. 1.4 (prilog N.Šobata).
4. R.Voll, *Topographische Lage der Messpunkte der Elektroakupunktur* (Medizinisch Literaturische Verlagsgesellschaft MBH, Uelzen, 1976); H.Pflaum, *Praktikum der Bioelectronischen Funktions und Regulations Diagnostic (BFD)* (HF, Heidelberg, 1979); F.Kramer, *Praktikum alektropunkturi* (Moskva, 1992); H.Leonard, *Osnovi elektropunkturi po Folu* (Imedis, Moskva, 1993).
5. *Automatizirovannaya diagnosticheskaya sistema "AMSAT": Metodicheskie ukazaniya dlya operatora* (Kovert, Moskva, 1998).
6. N.D.Devyatkov et al, Influence of the millimeter wavelength range electromagnetic radiation upon biological objects, *Soviet Physics - Uspekhi* 110 (1973), pp. 452-469; N.D.Devyatkov and O.Betskii, eds., *Biological Aspects of Low Intensity Millimeter Waves* (Seven Plus, Moscow, 1994).
7. Ye.A.Andreyev, M.U.Bely i S.P.Sit'ko, *Proyavlenie sobstvenih karaktericheskikh chastot chelovecheskogo organizma, Zayavka na otkritie No. 32-OT-10609 ot 22. maya 1982.*; S.P.Sit'ko, Ye.A.Andreyev, and I.S.Dobronravova, The whole as a result of self-organization, *J. Biol. Phys.* 16 (1988), pp. 71-73; S.P.Sit'ko and V.V.Gizhko, Towards a quantum physics of the living state, *J. Biol. Phys.* 18 (1991), pp. 1-10; S.P.Sit'ko, ed., *Sbornik metodicheskikh rekomendacii i normativnih aktov mikrovolnovoy rezonansnoy terapii (MRT)* (Vidguk, Kiev, 1992); S.P.Sit'ko and L.N.Mkrtchian, *Introduction to Quantum Medicine* (Pattern, Kiev, 1994).
8. Z.Jovanović-Ignjatić and D.Raković, A review of current research in microwave resonance therapy: Novel opportunities in medical treatment, *Acup. & Electro-Therap. Res., Int. J.* 24 (1999), pp. 105-125; D.Raković, Z.Jovanović-Ignjatić, D.Radenović, M.Tomašević, E.Jovanov, V.Radivojević, Ž.Martinović, P.Šuković, M.Car, and L.Škarić, An overview of microwave resonance therapy and EEG correlates of microwave resonance relaxation and other consciousness altering techniques, *Electro- and Magnetobiology* 19 (2000), pp. 195-222 (also presented at *10th Int. Montreux Congress on Stress*, Montreux, 1999).
9. H.Frohlich, Long-range coherence and energy storage in biological systems, *Int. J. Quantum Chem.* 2 (1968), pp. 641-649; H.Frohlich, Theoretical physics and biology, in H.Frohlich, ed., *Biological Coherence and Response to External Stimuli* (Springer, New York, 1988); G.Kekovic, D.Rakovic, M.Sataric, and Dj.Koruga, Model of soliton transport through microtubular cytoskeleton in acupuncture system, *Mater. Sci. Forum* 494 (2005), pp. 507-512.
10. Grupa autora, *Anti-stres holistički priručnik: sa osnovama akupunkture, mikrotalasne rezonantne terapije, relaksacione masaže, aerojonoterapije, autogenog treninga i svesti* (IASC, Beograd, 1999), Od. 1.4 i Gl. 6 (prilozi D.Rakovića, N.Šobata, Z.Jovanović-Ignjatić i S.Conić), i tamošnje reference.
11. P.Rosch, R.Lawrence, and J.Plowden, *Magnet Therapy: The Pain Cure Alternative* (Prima Publishing, Rocklin, 1998).
12. *Extremely Low Frequency, Enviromental Health Criteria*, Vol. 35 (WHO, Geneva, 1984); *Magnetic Fields, Enviromental Health Criteria*, Vol. 69 (WHO, Geneva, 1984); *Nonionizine Radiation Protection*, WHO European Series (WHO, Geneva, 1992); *Magnetic Fields: Health*

- and Safety Guide* (WHO, Geneva, 1989); Vodič za zdravlje i zaštitu br. 27, *Magnetska polja: vodič za zdravlje i zaštitu* (Savezni zavod za zaštitu i unapređenje zdravlja, Beograd, 1995).
13. *IARC Monograph on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Human* (IARC, Lyon, 1992); J.Goldoni, *Fizikalni štetni faktori radne okoline* (Split, 1989); S.Marković, Norme, preporuke i granice izlaganja nejonizujućem zračenju, *Vazduh '92*, Beograd.
 14. B.Lažetić i N.Pekarić-Nadž, Uticaj elektromagnetnih polja na biološke sisteme, u *Egzogene i endogene biološke interakcije: biofizički i biohemijski aspekti*, D.Raković i Đ.Koruga, eds. (Centar za molekularne mašine & IHIS FST Centar, Beograd, 1998); N.Trifunović, Anomalijski priraštaji magnetnog-elektromagnetnog polja kao uzročnici različitih oboljenja, *ibid*; V.Momčilović i V.Minić, Faktori životne sredine i lokacije stambenih objekata kao mogući uticaji na pojavu endemske nefropatije, *ibid*; D.Mandić, Elektromagnetna/magnetna anomalna polja staništa i radnog mesta i oboljevanje, *ibid*; K.Jovanova-Nešić, Osnovi biološkog magnetizma, *ibid*.
 15. D.Mandić, I.Butković, R.Dunjić, M.Filipović, B.Šuštran, M.Butković i D.Dimitrijević, Početna klinička iskustva u primeni stalnih magneta u lečenju otvorenih povreda (Beograd, 1993); D.Mandić, "Curved elastic magnetic trap for the non invasive moving and evacuation of iron like foreign object from human organism", Yugoslav patent P-566/95; D.Đorđević, *Uticaj magnetnih polja na mehanizme neurohumoralne regulacije*, Doktorska disertacija (Medicinski fakultet, Beograd, 2008).
 16. A.I.Škokljević, *Akupunkturologija* (ICS, Beograd, 1976).
 17. Y.Omura, *Acupuncture Medicine: Its Historical and Clinical Background* (Japan Publ. Inc., Tokyo, 1982).
 18. G.Luvsan, *Tradicionne i savremenie aspekti vastochnoy refleksoterapii* (Nauka, Moskva, 1992).
 19. Grupa autora, *Anti-stres holistički priručnik: sa osnovama akupunktore, mikrotalasne rezonantne terapije, relaksacione masaže, aerodonoterapije, autogenog treninga i svesti* (IASC, Beograd, 1999), Od. 1.2-1.4 i Gl. 2-7 (prilozi D.Rakovića, Đ.Koruge, N.Šobata, S.Conić i A.Škokljevića).
 20. F.G.Portnov, *Electropunktornaya Refleksoterapiya* (Zinatne, Riga, 1982); E.Bessonov, *Milimetrovie volni v klinicheskoj medicini* (Moskva, 1997); M.P.Lazović, *Laseroterapija* (ECPD, Beograd, 1997); R.Lawrence, P.J.Rosch, and J.Plowden, *Magnet Therapy* (Prima Health, Rocklin, CA, 1998); M.Lavabre, *Aromoterapija* (Esoteria, Beograd, 1998); J.Busch and H.Davidson, *Power Color* (1994); D.Raković i Đ.Koruga, eds., *Egzogene i endogene biološke interakcije: biofizički i biohemijski aspekti* (Centar za molekularne mašine & IHIS FST centar, Beograd, 1998).
 21. V.Miljković i A.Škokljević, *Veterinarska akupunktura: akupunktura u veterinarskoj medicini* (GIK Ljubostinje, Beograd, 1998).
 22. J.H. Schultz, *Das Autogene Training* (Thieme, Stuttgart, 1951), 7. ed.; H. Lindemann, *Autogeni trening* (Prosvjeta, Zagreb, 1976); Lj. Mirković, *Autogeni trening - Nova generacija* (NNK, Beograd, 1998).
 23. A.Poro, *Enciklopedija psihijatrije* (Nolit, Beograd, 1990).
 24. Grupa autora, *Anti-stres holistički priručnik: sa osnovama akupunktore, mikrotalasne rezonantne terapije, relaksacione masaže, aerodonoterapije, autogenog treninga i svesti* (IASC, Beograd, 1999), Gl. 9 (prilog S.Bojanina); S.Milenković, *Vrednosti savremene psihoterapije* (Prometej, Novi Sad, 1997); N.Ilanković i V.Ilanković, *Restaurativna psihijatrija: regulacija, lokomocija, komunikacija* (Medicinski fakultet, Beograd, 1998).
 25. Lj.Mirković i B.Petković-Medved, Autogeni trening - nova generacija, u Lj.Rakić, D.Raković, Đ.Koruga i A.Marjanović, eds., *Svest: naučni izazov 21. veka, Zbornik radova sa ECPD seminara* (ECPD, Beograd, 1996).
 26. L.Milčinski, Psihoterapija, njeni počeci i mjesto autogenog treninga u njoj, Pogovor u H.Lindemann, *Autogeni trening* (Prosvjeta, Zagreb, 1976).
 27. Lj.Mirković, *Relaksacija* (Naučna knjiga, Beograd, 1988).

28. Lj.Mirković, *Autogeni trening - nova generacija* (NNK, Beograd, 1998).
29. S.Bojanin, *Neuropsihologija razvojnog doba i opšti reedukativni metod* (ZUNS, Beograd, 1979).
30. L.Steinfeld, *Autogene Meditation* (Patmos, Düsseldorf, 1978).
31. C.Baundoin, *Suggestion und Autosuggestion* (Dresden, 1983).
32. D.Boadella, *Lifestreams* (Routledge & Kegan, London and New York, 1987).
33. S.Keleman, *Emotional Anatomy* (Center Press, Berkley, 1985).
34. C.Kelley, *Education in Feeling and Purpose* (Santa Monica, Radix Institute, 1974).
35. Lj.Klisić, *Telesna psihoterapija: do orgazma i dalje* (Eko-primat, Beograd, 1995); Lj.Klisić, Orgasm development, in: *Energy and Character* Vol. 28, No. 1, 1997; Lj.Klisić, Sexuality versus Spirituality, in *Proc. ECPD Symp. Brain and Consciouness*, Lj.Rakić, G.Kostopoulos, D.Raković, and Dj.Koruga, eds. (ECPD, Belgrade, 1997).
36. A.Lowen, *Bioenergetic* (Coward, McCann and Georrrghegan, New York, 1975).
37. C.J.Pierrakos, *The Core Energetic Process* (Institute for the New Age, 1980).
38. V.Rajh, *Analiza karaktera* (Naprijed, Zagreb, 1982); V.Rajh, *Funkcija orgazma* (AS Delo, Beograd, 1988).
39. E.I.Čazov, D.Slijepčević, S.Stožinić i S.Vujović, *Stres i bolest* (Stručna knjiga, Beograd, 1995).
40. V.Vilhar, Autogeni trening u grupi, Grupna terapija, *Zbornik radova sa IV Seminara socijalne psihijatrije*, Beograd, 12-14. Juna, 1975 (Zavod za mentalno zdravlje, Beograd, 1975).
41. V.Gruden, Prijenosni mehanizmi u autogenom treningu, *Psihoterapija* Vol 67, No 6 (1976); V.Gruden, *Vežbom do sreće: Autogeni trening* (Zagreb, 1985).
42. W.H.Bates, *The Cure of Imperfect Sight by Treatment without Glasses* (Central Fixation, New York, 1920).
43. C.R.Kelly, *New Techniques of Vision Improwement* (Interscience Workshop, Santa Monica, 1971).
44. A.Huxley, *The Art of Seeing* (Harper, New York, 1942).
45. L.Scholl, *Visionetics* (Doubleday, Garden City, NY, 1978).
46. B.Stefanović i D.Pištelić, *Klinička neurooftalmologija* (Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1986).
47. P.Marić, *Akupunktura u psihosomatici* (Svetlost knjiga, Beograd, 1998).
48. I.Kirova, *Rukovodstvo na akupresura* (Medicina i fiskultura, Sofija, 1994).